

Pred izpremembo angleške zunanje politike?

Imperij — ne Društvo narodov

Italijanski poslanik Grandi se je nedavno zglasil v angleškem zunanjem ministrstvu. Gre verjetno za zblizanje med obema državama, ki sicer z ozirom na položaj ni mogoče takoj, vendar pa se izvrši v doglednem času. V Rimu so že večkrat izjavili, da to žele sedaj po »končani zadevi« v Afriki, ker bi bil vendarle mogoč »modus vivendi« z Londonom. V angleškem konzervativnem taboru pa imajo še vedno premoč ljudje, ki se miselno ne strinjajo s to italijansko željo. Velika zmota bi pa bila, če bi menili, da namerava London v zvezi z novo francosko vlado izzvati energično politiko v smislu »kolektivne varnosti« in pakta Društva narodov. V Londonu opazamo trenutno dva paralelna pojava: na eni strani popolno razočaranje nad sankcijsko politiko, ki ni vedla do praktičnega uspeha, in najbrže brez uporabe vojaških sankcij sploh voditi ni mogla. Iz tega sklepajo v Londonu, da je treba povedati to, kar je, da je namreč ženevski sistem kolektivne varnosti popolnoma odrekel. Razočaranje nad Ženevo je tem večje, ker so bili nekaj časa v Londonu prav resno prepričani, da bo politika »kolektivne varnosti« angleški vladi omogočila, braniti britske interese, seveda v okviru ženevskega sistema, ne da bi Anglija morala prevzemati nase riziko vojne. Ta račun pa se je izkazal kot popolnoma napačen.

Sporodno s tem razočaranjem deloma v zvezi s tem, deloma pa popolnoma neodvisno, se pa pojavlja v Angliji prepričanje, da je Anglija v zupanju do Ženeve interese imperija popolnoma zanemarjala. To se mora sedaj čimprej nadomestiti. Predvsem se morajo britske pozicije v Sredozemskem morju utrditi in dograditi. Gre najprej za ukrepe v Sredozemskem morju, in sicer vojaške, pa tudi diplomatska pozicija v Sredozemskem morju, ki je zaradi italijanskih uspehov močno omajana, se mora okrepiti. V tem smislu je danes v Angliji sredozemski pakt jako popularen, toda nikakor ne kot »novi lokarnski« — v Londonu so namreč celo o prvem Lokarnu mnenja deljena —, to je, v duhu nekake »srčne antante« z Italijo, marveč kot orožje protitalijanske politike. V splošnem so v Londonu naklonjeni, da se žen. ustanova kot obrabljena odstrani, ter vrne k »imperialističnemu realizmu«. Ker pa Anglija potrebuje nekaj časa, da to politiko uvede z uspehom, to je, da izpopolni oborožitev in jo obnovi ter ustvari tudi primeren politični položaj, utegnejo v Ženevi zopet doživeti paradokso igrjo, da bo v varstvo svojih britskih interesov, predvsem napram Italiji zastopala skrajno popustljivost in zagovarjala odložitev skle-

Socialnopolitični program Blumove vlade

Zaupnica vladi s 384 glasovi proti 210. Provokacija vlade.

Francoski parlament je imel v soboto popoldan sejo, na kateri je predsednik vlade Blum razvil nujni socialnopolitični državni program nove vlade.

V svoji izjavi pravi Blum, da je sedanja večina, ki je izšla iz volitev, najmočnejša in najjasnejša, kakršne še ni bilo v francoski zgodovini. Francosko ljudstvo hoče shraniti demokratične svoboščine, hoče premagati krizo in poživeti zaupanje naroda.

Vlada predloži za prihodnji teden več zakonov s prošnjo, da jih parlament naglo reši. Tako amnestijski zakon, zakon o 40urnem delovniku, o kolekt. pogodbah, plačanih dopustih, o načrtu za velika javna dela, o sportu in prometu tujcev, o poddržavljenju vojne industrije, o žitnem uradu. — Ta zakon bo imel namen, da dobe poljski pridelki primerne cene. Dalje o podaljšanju šolske dobe, o izpremembi pravil francoske banke in o zakonu v prid javnih nameščencev in bivših bojnikov.

Po sprejetju teh predlogov pridejo na vrsto državni sklad za nezaposlene in poljedelso zavarovanje proti ujmam, olajšanje kmetiške zadolžitve in končno novo penzijsko zavarovanje za ostarele delavce.

Vlada bo nalagala nove davke le velikim imetjem. Borila se bo proti zatajevanju davkov in pospeševala splošno gospodarstvo. Čuvala bo republikanski red. Upravo bo vlada prepojila z republikanskim duhom in čuvala nje ugled.

Zaveda se pa vlada težkoč, ki se morejo premagati le v popolni demokraciji. V zunanji politiki hočemo nedeljeni mir z vsemi narodi sveta. Zahtevamo spoštovanje mednarodne zakonodaje. Vlada želi iskreno, da se sklene kolektivna varnost, zmanjša

oborožitev in dejansko uvede mednarodna kontrola oboroževanja.

Zbornica je izjave Bluma vzela z odobravanjem in ovacijami na znanje. Posebno oduševljenje je veljalo kontroli nad produkcijo orožja in predložitvi točne bilance o finančnem položaju.

Debate so se udeležili Fernand Lauvrent, glavni govornik opozicije Pavel Reynaud.

Po prekinitvi seje se je k besedi oglašil rojalist Vallat, ki je nastopil proti osebi Bluma, češ, da je Žid. Njegov nastop je bil surov ter je netil šovinistični antisemitizem. Zaradi surovosti mu je predsednik Herriot zagrozil s poslovnikom, na kar je odnehal, ker bi moral plačati tudi več tisoč frankov globe, če bi bil izključen od sej.

Blum je hotel zapustiti zbornico, a so ga pregovorili, da je ostal. Ko je zahteval besedo, da odgovarja Vallatu, mu je Herriot rekel, da je izpade odgovoren on kot predsednik zbornice in bo z Vallatom obračunal sam.

K interpelacijam je izjavil Blum, da se lahko takoj razpravlja o njih.

Stvarni program nove vlade pa je bil odobren s 384 glasovi. Proti je glasovalo 210 poslancev.

Tako je napravil program vlade na vso javnost najboljši vtisk.

Vlada se je predstavila zbornici s konkretnim programom, kakor še nobena vlada tretje republike, ki ima namen, ščititi državljane splošno, to je, dvigniti splošno blagostanje in socialni položaj delavskega razreda predvsem, po načelih cele ljudske fronte, ki jo vodijo prvič v zgodovini Francije socialisti.

Tudi kmetijske organizacije so potrebne

Čehoslovaški socialni demokrati, češki in nemški, imajo tudi zvezi malih kmetov in bajtarjev. O binkoštih je imela nemška zveza svoj občni zbor v Walernu, ki se ga je udeležilo nad petsto delegatov in gostov.

Koncem decembra 1935 je štela ta zveza 297 podružnic, ki so bile razdeljene na 28 okrajnih in 5 okrožnih zvez. To je vsekakor mogočna socialdemokratska organizacija malih kmetov in bajtarjev v nemškem delu čehoslovaške republike.

Organizacija ima nalogo podpirati članstvo s nasveti v pravnih zadevah, ob raznih nesrečah in ob smrti. —

pov glede italijansko-abeteskega vprašanja.

Angleška vladna politika je torej do pičice preračunana in ima edini namen, da varuje imperij.

Glavno delo pa je gospodarsko in politično. Svoje članstvo podpira s skupnim nabavljanjem orodja, strojev in razrazličnejšega blaga za splošno porabo. Organizacija je tudi vedno v zvezi s socialnodemokratskimi poslanci, da potom njih vpliva na zakonodajo ter eventualno zastopajo interese malih kmetov pri oblastih.

Zveza vrši tudi sicer med svojim članstvom in v javnosti prepotrebno kulturno, strokovno in politično delo.

Po občnem zboru je zveza priredila veliko manifestacijo. Na zboru je bil tudi minister inž. Nečas in več soc. dem. poslancev.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevaja Talpa 87

Kleti pa je znala mrs. Pratt tako, da jo je bilo veselje slišati. Vsaka druga beseda je bila »son of a bitch«, »bastard«, »f-ing injun«, »f-yell« in kar je še drugih takih lepih reči. Na taki farmi je namreč prekleto samotno in noči so dolge. Celu sredi poletja je ob sedmih že tema ko v rogu, ker mraka tu ni. In nihče ni mogel mrs. Prattovi zameriti, da je živela tako polno življenje, kakor se je dalo na živinski farmi le živeti. Za kaj naj neki uporabi takale revna ženska svoje prevelike moči, ki ji preostajajo, ker ne more na vasi ali v mestu ves dan s sosedi klepetati in opravljati? Nu, potem pa pač kolne kakor star mornar. Vse ji je »kurbirski sin«, njen mož, jaz, Indijanci, muha, ki ji pade v kavino skodelico, indijansko dekle v kuhinji, prst, ki se je vanj vrezala, kokoš, ki je srfotala na mizo in prevrnila tam sklado z juho, njen konj, ki ji prepočasi teče, nu, skratka: vsaka živa in neživa stvar med nebom in zemljskim središčem ji je kurbirski sin.

Imela sta gramofon in skoro vsak večer smo plesali. Sicer sem iz raznih vzrokov plesal rajši z indijanskim dekletom iz kuhinje, toda mrs. Pratt je mnogo bolje plesala. Postala sva si tako dobra prijateljca, da mi je neki večer v moževi navzočnosti odkrito povedala, da bi me poročila, če bi

ji mož umrl ali se ločil od nje. Prav tako mi je v moževi navzočnosti izjavila, da me ima prav rada in da je moja edina napaka pijančevanje. Toda ta napaka se da izkoreniniti in ona bi mi jo že kmalu izbila: tequila bi mi tako dolgo mešala s petrolejem, da bi se mi začela gnusiti. Tako je tudi svojega moža, tega kurbirskega sina, odvadila pijančevanja.

Mene vsega tega ni bilo strah. Iz vsega, kar je dosegla pri mr. Prattu, sem spoznal, da bi me kar nič ne skrbelo, da bi se moral odpovedati tequili ali čemu drugemu, če bi jo nekoč kot vdovo po mr. Prattu poročil. Če je mr. Pratt našel pota in ni čutil petroleja, kar je pri tequili sploh težko, ker ima že sama po sebi okus po petroleju, potem bi že tudi jaz znal najti tisto količino alkohola, ki je dostojna za moškega. Končno moraš v mestu prodajati živino in potem vendar ne bo zmeraj tekala za tabo, četudi jo vzameš s seboj. »Človek ne sme dovoliti, da mu vlada ženska, če smatra kaj za potrebno in pametno. To namreč ne vodi k ničemer dobremu in človek se privadi napakam, ki se jih potem ne more več iznebiti. Ali pijančujš ali pa tekaš za drugimi ženskami.« Imel je popolnoma prav. Najbolje je, če prej vprašaš ženo: »Ali naj pijem tequila ali pa rajši lovim miške?« Če bi se kedaj zgodilo, da bi postala zadeva med menoj in mrs. Prattovo resna, jo bom na vsak način tako vprašal. Potem sem že vnaprej začel z napadom, ona naj se pa odloči. Potem pa ne ver-

jamem, da mi bo mešala tequila s petrolejem, nego bo imela rajši najboljšo vrsto kar doma. Vsaj za zvečer. Sicer pa je mrs. Pratt sijajna ženska. Kar nič se ji ne da očitati. Ženska, ki obrzda najbolj divjega konja, ki zna kleti, da bi se moral vsak narednik od sramu pogrezni v zemljo, ki izpolni svojemu možu vsako željo — to mi je njen mož nekoč sam zaupljivo povedal, ne da bi pri tem ženo žalil —, ki se pred njo indijanski cowboy tresejo in se banditi ne upajo na verando, ženska, ki mi v navzočnosti svojega moža, ki ga ljubi, povsem stvarno pove, da bi me poročila, če bi ji mož umrl ali pobegnil — prekleto, taka ženska te zasleduje v najgloblji pragozd in v najoddaljenejši misli, čeprav si drugače ne storiš kdovekaj iz sakramenskega ženskega spola.

»He, cantinero, una botella de tequila, polno steklenico. Na tvoje zdravje, Etelka Pratt. Sedaj se bom napil na tvoje zdravje. Okus po petroleju me naj spominja na — nu — nu da nate, kakršna si, na vse, kar imaš. Salud, Etelka!«

Stala je na verandi in mahala z roko; »obilo sreče, boy. Na naši farmi ste zmeraj dobrodošli. Hej, Suarez, ti prekleti nebeški pes, ti osrani sin stare preklete kurbe, kaj ne vidiš, da ti hoče črni mladi bik tamle, ta bikovski kurbirski sin, pobegniti. Kje pa imaš svoje smrdeče zaf... oči? Well boy, good bye!«

Zamahnil sem s klobukom in sem oddirjal na Gitanu. (Dolge prilodajč.)

Franc Pliberšek:

Sanacija Bratovske skladnice

tudi delna rešitev rudarske krize

Sanacija Bratovske skladnice je danes prav tako aktualno vprašanje kot dobava premoga državnim železnicam ali zakon o minimalnih mezdah. Pri prihodnjem zasedanju Narodne skupščine bo na dnevnem redu vprašanje sanacije Bratovske skladnice. Posebno slovenski poslanci so o stanju Bratovske skladnice dobro poučeni, imajo pa tudi v rokah vse podatke o pasivnosti starostnega zavarovanja Bratovske skladnice. Isto tako so jim znani predlogi in načrti za sanacijo pokojninskega zavarovanja; predlogi, ki jih je stavilo delavsko zastopstvo in predlogi, ki jih je izdelala Bratovska skladnica sama, s sodelovanjem podjetniških zastopnikov v Bratovski skladnici. Tudi Rudarsko glavarstvo v Ljubljani je zadevo sanacije pokojninskega zavarovanja pri Bratovski skladnici temeljito proučevalo in dostavilo merodajnim mestom svoje predloge.

Prav tako so bivši in sedanji senatorji in ministri glede stanja v Bratovski skladnici do dobra poučeni; saj so se o tem pošiljali že šest let razne resolucije in vloge ter predlogi in je o katastrofalnem stanju Bratovske skladnice mnogo pisalo poklicno in dnevno časopisje.

Mi smo videli, da se je z ukinitvijo pokojninskega sklada za rudarje stanje Bratovske skladnice samo poslabšalo. Slišijo se celo glasovi, da se, čeprav se ni več odtegovalo Din 5 doklade od producirane tone premoga, premog ni pocenil, ampak, da je cena premoga ostala ista. Premog za državne nabave se je pa pocenil.

Ako se načenja vprašanje sanacije Bratovske skladnice, naj se ta sanacija temeljito reši. Predlogi, ki jih je izdelala Bratovska skladnica, Delavska zbornica, Rudarsko glavarstvo in rudarske strokovne organizacije, so dobri, samo zakoniti jih je treba.

Pri sanaciji starostnega zavarovanja moramo biti temeljiti. Ne smemo se ozirati samo na staroupokojece, sedaj upokojene, na one, ki bodo slučajno v dogledni dobi iskali pokojnino pri Bratovski skladnici, pač pa se mora pri sanaciji Bratovske skladnice vpoštevati — vsaj delno — strahovito rudarsko krizo, ki bo, če bo še trajala nekaj časa, imela za posledico mnogo predčasno obnemoglost rudarjev vsled pomanjkanja.

Sanacija pokojninskega zavarovanja mora iti za tem, da se bomo povrnili v dobo prvih let obstoja novega pravilnika Bratovske skladnice, da se bo zavarovalna doba zopet znižala na 30 let in da bo starostna doba 55 let.

Zaradi popolnega zastoja produkcije in izseljevanja rudarjev se rudarska podjetja, posebno T. P. D. pritožuje, da ne more zaposliti rudarskega naraščaja in da ima s tem v zvezi abnormaalno veliko število rudarjev v najvišji kategoriji, ki so vsled dolgoletnega zaposlenja najvišjo kategorijo dosegli. Pri sanaciji Bratovske skladnice mora za to iti stremljenje za tem, da se upokoji s pokojnino 800 dinarjev mesečno vse rudarje, ki so dosegli 30 letno člansko dobo in so stari 55 let.

Na ta način bi se zmanjšala brezposelnost v revirjih, ker bi bil sin rudarja zaposlen, oče-rudar bi pa prejemal pokojnino. Na delovno mesto izčrpanega rudarja-očeta pride brezposelni sin. To bi olajšalo sedanje nezno stanje v revirjih, ko mora oče-rudar preživljati z 10 do 12 šiltri na mesec še svojega doraslega sina in morda tudi več brezposelnih sinov. Odstranila bi se tudi nevarnost redukcije starejših rudarjev.

Danes preiskujejo zdravniki Bratovske skladnice rudarji vsako kost in poslušajo, če škripljejo rudarjem udi, predno jim priznajo pokojnino. Sključene in izčrpane ru-

darje proglašajo za manj kot 66 odst. delanesposobne, ker imajo vsled pasivnosti starostnega zavarovanja takšen nalog od Bratovske skladnice.

V očigled vsemu temu je torej treba sanacije starostnega zavarovanja Bratovske skladnice urejevati iz vidika rudarske krize. Sanacijo Bratovske skladnice je treba izvršiti na račun podjetnikov. S tem bo rešeno starostno zavarovanje, imeli pa bomo tudi krepak rudarski naraščaj.

Sanacija Bratovske skladnice bo gotovo učinkovito olajšala nezno rudarsko krizo in se bodo s tem tudi odstranile žalostne posledice brezposelnosti med rudarsko mladino, ki jo kriza in brezposelnost pretita ugonobiti telesno in duševno.

Iz naših krajev

Maribor

Mariborski stavbinci bodo v ponedeljek, dne 15. junija ob pol 19. uri v verandi pivovarne »Union« zopet zborovali. — Sklepalo se bo o nadaljnjih ukrepih v boju za večje mezde.

60 letnica zaslužnega javnega delavca. V sredo, dne 10. t. m. je praznoval svoj 60. rojstni dan g. dr. Vekoslav Kukovec minister v p. v Mariboru. Slavljencec se odlikuje po svojem kremenitem značaju in je ostal zvest zagovornik demokracije tudi v dobi diktature. Politično se je pričel udejstvovati že v zgodnji mladosti. Že leta 1909 je bil izvoljen v štajerski deželni zbor, po pretratu je sodeloval v narodnem svetu in bil ponovno izvoljen za poslanca. Kot minister socialne politike (l. 1922) je podpisal zakon o zavarovanju delavcev, ki je tudi sicer dokazal, da ni bil minister socialne politike samo po imenu. Jubilarntu so priredili njegovi politični prijatelji minulo sredo v Gambriinov dvorani proslavo, katere so se udeležili odlični predstavniki bivše Kmečko-demokratske koalicije. Čestitkam se priključujemo tudi mi in želimo vztrajnemu poborniku demokracije še mnogo let uspešnega udejstvovanja.

»Slovenec«, glasilo JRZ poroča, da vlada med železničarji razburjenje, ker so se razširile vesti, da bo železniška uprava povišala za 200 odst. najemnino v upravnih stanovanjih v železniški koloniji. Bojevite mu »Slovenec« nič kaj ne pristojno jadicovaje, češ, da bi bilo vendar bolje, ako bi uprava osvojila predlog prizadetih stanovalcev, da bi oni prevzeli stroške za popravila, če se najemnina ne zviša. Ko je bil »Slovenec« še v opoziciji, je bil mnogo bolj uvideven za železničarske zahteve, kakor pa sedaj, ko je glasilo »Slovenec« režimске stranke JRZ. Železničarji pa pravijo, da jim z jadicovanjem ni mnogo pomagano!

Razveljavljeni občni zbori harmonikarjev. Predstojništvo mestne policije v Mariboru je te dni razveljavilo redni občni zbor znanega društva »Harmonija«, (mali harmonikarji). V društvu vladajo že delj časa spori, ki so dobili odločen štadij po ekskurziji harmonikarjev v Prago. Nadalje je policija razveljavila tudi izredni občni zbor »Harmonije«, ki se je izvršil isti dan kot občni zbor, dne 31. marca t. l. Policija je ugotovila, da občni zbor ni bil pravilno objavljen, tako da bi mogli zanj vedeti pravčasno vsi člani in bi bil po mnenju policije ta rok potreben zlasti radi tega, »ker so v javnosti že prej krožile govorice o nepravilnosti društva.« Če bi bil občni zbor pravčasno razglašen, bi se ga lahko vsi člani udeležili in mogli to vprašanje končno raz-

Celje

K proslavi 30 letnice obstoja S. M. R. J. podr. Jesenice, ki se bo vršila 15. in 16. avgusta t. l. bo organizirala podružnica celjskih kovinarjev poseben vlak ter vabi vse organizirano delavstvo, da se udeležijo proslave. Natančna obvestila sledi.

Pevski koncert v mestnem parku. Delavsko pevsko društvo »Zarja« priredi v soboto, dne 13. junija ob 8. uri zvečer v mestnem parku pevski koncert v prid ječičnim odraslim in otrokom. V slučaju slabega vremena bo koncert v nedeljo, dne 14. junija ob pol 11. uri istotam. Z ozirom na dobrodelni značaj prireditve, prosimo mnogobrojne udeležbe.

Liboje

Del. kulturno društvo »Vzajemnost« sklicuje za v nedeljo, dne 14. junija t. l. ob 9. uri dopoldne v Sonenbergovi dvorani v Libovjah ustanovni občni zbor. Rudarji in delaveji iz keramične tovarne, ki se zanimata za izobraževalno delo, udeležite se tega obč. zbora polnoštevilno. Pripravljalni odbor.

Trbovlje

Delavske novice.

Začnimo na separaciji. Delavstvo se silno razburja zaradi nastopa nekega predelavca, ki mu tudi očita, da je spravljal ljudi kričanje in postopanje je postalo tako nezno, da prosimo obratovodstvo in ravnateljstvo, da stori temu konec, ker bi sicer lahko enkrat prišlo do neljubega incidenta. — Delavstvo je že velikokrat prosilo za kopalnico, ker je od premogovega prahu črno kot dimnikar in se mora umivati na mestu, kjer teče pitna voda in stoji zapisano: »Pazi na red in snago.« Delavstvo ponovno zahteva, da se vsaj nekaj naredi, da ne bo hodilo tako umazano domov.

Učitelj pravi....

Vaši čevlji naj bodo vedno v redu, nosite gumi podpetnike na čevljah, ker s tem prihranite denar, a pri hoji ne povzročajo ropota.

Dobe se pri vsakem čevljarskem mojstru!

Zalog. V nedeljo, dne 7. t. m. je bil pri nas ustanovni občni zbor »Vzajemnosti«, ki bo štela več članov kakor prej »Svoboda«, kakor se je pokazalo to na ustanovni skupščini. Zvezni odbor je zastopal s. dr. Jelenc. Soglasno je bil izvoljen ta-le odbor: Tomšič Leopold, predsednik, Maček Leopold, nam., Kukavica Ludvik, tajnik, Sluga Viljem, nam., Zupancič Ivan, blagajnik, Taurer Mici, nam.; odborniki: Židan Alojz, Jakhel Adolf, Bobnar Stane, Kačar Jože, Maček Pepca in Cerar Franc; nadzorstvo: Sešek Anton, Papler Jože, Kokalj Anton. — Zaloška »Vzajemnost« bo imela tudi pevski zbor.

Zagorje. Ustanovni občni zbor društva »Vzajemnosti« v Zagorju se je vršil 6. junija v dvorani Zadrúžnega doma na Lokah. — Zbralo se je veliko število članov, ki so soglasno sprejeli društvena pravila, ki jih je prebral s. A. Ule II. V imenu glavnega odbora zveze »Vzajemnosti« je razložil osnovne njene smernice s. dr. Jelenc. — Nato so sledile volitve odbora. V odbor so izvoljeni: Kamnik Ivan, predsednik, Pintar Ivan, nam., Ule Anton I, tajnik, Pečar Feliks, nam., Zakrajšek Ivan, blagajnik, Krznar Leopold, nam.; odborniki: Jevšnik Ivan, Bokal Albert, Lebeničnik Robert, Podjed Jože, Bazelj Iv., Kos Viljem; v nadzorstvo Ule Anton II, Tomazič Franc in Eberl Leopold.

Hrastnik II. Dne 7. junija sta se vršila pri nas v Hrastniku kar dva ustanovna občna zbora. Zgodaj zjutraj se je vršil pri rudarjih, pri steklarski »Vzajemnosti« pa ob pol 11. uri. Vodil ga je s. Franc Beutl. Po sprejetju pravil je bil soglasno izvoljen ta-le odbor: Predsednik Jager Jožef, Savrič Karol, nam., Oprešnik Anton, tajnik, Strašnik Edi, nam., Beutl Franc, blagajnik, Pfeifer Martin, nam.; Götz Karl, Strašnik Antonija, Gačnik H., Jager Ana, Haberl Adolf; nadzorstvo: Kellner Albin, Gačnik Franc in Percel Josip. Podblagajniki so: Percel Franc, Omerzi Irena in Vilmar. S. Štukelj je v imenu glavnega odbora zveze »Vzajemnosti« razložil naloge in smernice društva in tudi zavrnil napačne nazore nekaterih nečlanov, ki so prišli na občni zbor.

Hrastnik I. V nedeljo, dne 7. junija ob 8. uri zjutraj se je pri nas vršil ustanovni občni zbor »Vzajemnosti«, ki ga je vodil s. Kosmos. Prečital in obrazložil je društvena pravila, ki so bila sprejeta soglasno. Po sprejetju pravil je bil izvoljen naslednji odbor z 29 glasovi proti 9: Predsednik Kosmos Joško, Kumlanec Drago nam., Pirč Alojz tajnik, Urlep Gvido nam., Praprotnik Ignac blagajnik, Pušnik Vera nam.; odborniki: Ivanc Viktor, Jarc Al., Knez Janko, Zalezina Mimi, Šterban Drago, Kurent Hilda; arhivar Tušek Avg.; nadzorstvo: Ramšak Bolte, Razboršek Albina, Laznik Anton. Za razliko od vseh drugih krajev so v Hrastniku l. nastopili nekateri, ki so pokazali, da ne razumejo ne časa, da ne razumejo ne razmer, v katerih mora delati »Vzajemnost«. Značilno je, da so dotični zapustili občni zbor po volitvi odbora. »Vzajemnost« je kulturno, nepolitično društvo, ki ne sme uganjati nobene politike in se mora strogo držati svojih pravil. V svojih vrstah tudi ne more trpeti nobene zahrbtnosti. — S. Štukelj je v imenu zveznega odbora obširno razložil pomen in namen »Vzajemnosti«. V imenu strokovne organizacije rudarjev je pozdravil občni zbor s. Kališnik. V debato pred volitvijo odbora so posegli zlasti ss. Mlakar, Urlep, Saloman, Praprotnik in Kosmos. Pristopilo je že 50 članov, tako da lahko upamo, da bo članstvo »Vzajemnosti« še večje kakor pri »Svobodi«.

sorodnih društev in organizacij, da posetijo ta dan Mrzlico, da se pobližje spoznajo. Sodelujejo poleg rudarske godbe iz Hrastnika tudi pevski zbori iz Trbovelj in Hrastnika. Sodruje iz Trbovelj počakajo skupno s pevci pri Delavskem domu sodruje iz Kranja in Litije, nato odkorakajo skupno čez trg Trbovlje po zgornji poti na Mrzlico. Torej 21. junija na svidenje na Mrzlici. Družnost!

Kranj

Stavka stavbinskega delavstva. V sredo 5. t. m. so stopili v stavko stavbinski delavci na vseh večjih stavbah Kranja in okolice. V stavki se nahaja 150 delavcev,

Zadružništvo

Zveza gospodarskih združenj je kot vrhovna instanca delavskega zadružništva v Jugoslaviji vršila svoj letni občni zbor, dne 7. junija t. l. v Delavski zbornici v Ljubljani. Zbor je otvoril izkušeni zadružni predsednik s. Čobal ter v svojem poročilu jasno očrtal ves potek današnje krize in izgleda za bodočnost. Dasi se čujejo glasovi, da je kriza svoj višek že prekoračila, vendar o tem vsaj pri nas še ni sledu in se je kriza samo navidezno omilila zlasti v onih deželah, kjer bujno dela visoke dobičke vojna industrija. Njegovemu referatu so sledila ostala poročila zadružnih funkcionarjev, iz katerih sledi, da je Zveza kljub vsem težavam zaključila preteklo poslovno leto z lepimi uspehi. Pri sklepanju o proračunu za tekoče leto se je pokazala lepa zadružna solidarnost, saj so posamezne zadruge prostovoljno povišale določene letne prispevke za vzdrževanje Zveze. V načelstvo in nadzorstvo so bili izvoljeni sami priznani delavci na polju delavskega zadružništva iz vse države. Sledil je zelo zanimiv referat o stalni štednji, ki je pokazal kako velike uspehe lahko doseže skupnost z najmanjšimi prihranki. Debata na zboru je bila vseskozi stvarna in na višini kakor smo jo pričakovali od te naše zadružne institucije. Zelo mnogobrojna udeležba in visoka morala naših zadružnikov pa sta nam jamstvo, da bo Zveza gospodarskih združenj tudi v naprej lahko z uspehom očevala in branila interese zadružnega dela našega pokreta. — V slogi je moč!

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

pridružili se jim bodo pa še zaposleni pri graščini na Brdu. Delavstvo je bilo za stavko odločeno že, ko so se razbila v Ljubljani prva pogajanja. Toda po nasvetu organizacije je stavko odlagalo do zaključka ponovnih pogajanj v Ljubljani. Ogorčeni pa so bili delavci po obvestilu, da se večina tukajšnjih podjetnikov pogajanj sploh ni udeležila, čeprav so jih njihova združenja pozvala. Po tem je delavstvo uvidelo, da bo le z ustavitvijo dela prisililo podjetnike, da bodo upoštevali njihove skromne zahteve.

Gradbeno podjetje Bidovec in organizirani stavbinci. Gradbenik g. Bidovec vrši regulacijska in adaptacijska dela pri graščini na Brdu, kjer je zaposlenih okrog 150 delavcev. Pred tednom, ko so se delavci v večjem številu organizirali, je nekdo denunciral orožništvu dva organizacijska zapupnika, ki sta po zaključku dela pobirala prispevke, češ, da hujskata na štrajk. Po zaslišanju so orožniki delavca izpustili, s pripombo, da so bili napačno informirani. Minuli ponedeljek je podjetje Bidovec napovedalo odpust vsemu delavstvu. S takim postopanjem mogoče misli podjetje delavstvo uplašiti ali pa odpustiti vsakega, ki se ne bi izkazal ponižnega, hvaležnega in zadovoljnega z danim zaslužkom. Mogoče si bo podjetnik, ki je svojo obrt komaj začel oficijelno izvrševati, še premislil, nadaljevati s takim postopanjem. Ako ne, pa upamo, da mu bo organizirano delavstvo vendarle kos.

VAZNO!

Ravno za Vas smo se založili z ogromno izbiro damskih in moških plaščev kot Trench-Coutov ter vseh vrst oblek, po neverjetno nizkih cenah! — Oglejte si zalogo in prepričajte se!

»TIVAR«, prodajalna Krani.

Jesenice

Akcija za razširitev ljubljanske bolnice. Tudi na Jesenicah se je stvaril iz zastopnikov strokovnih, kulturnih in dobrodelnih organizacij odbor, ki nal zainteresira jeseniško javnost za akcijo za razširitev ljubljanske bolnice, ki je in mora biti stvar vse naše javnosti, če v današnjih razmerah hočemo uspeti. Odbor je sestavljen takole: predsednik s. Perko Vencelj, tajnik g. dr. Aleš Stanovnik, blagajnik g. Zupan Valentin; ožji odbor pa: ss. Viktor Stražisar, Čelesnik Jože, Kralj Ignacij ter gg. dr. Štempihar, dr. Čeh, Kuhar, Smolej Val. in Kralj Franc. Ta odbor je v nadaljevanju svoje akcije sklical za nedeljo, dne 14. t. m. javno ljudsko zborovanje na prostem pred kolo dvorom ob 11. uri dopoldne z dnevnim redom: Stanje zdravstvenih razmer v Sloveniji (poročja Vilfan Jože); trpljenje in propadanje bolnikov in sanitetnega osebja (dr. Tomaž Furlan); ljubljanska bolnica — kulturni škandal v državi (Tine Zupan); bolnica in delavstvo (Perko Vencelj) itd.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) krasen sovjetski film »Pesem na Volgi«. Dodatki običajni. Sledi vefilm »V znamenju križa«.

Velenje

Blagor velenjskih rudarjev. Dolgo že so nekateri pričakovali odrešenika, ki bi rešil delavstvo nesrečnih redukcij, praznovanja in ostalih križev in težav, toda ni ga bilo od nikoder. Zavedni delavci so vedno trdili: v skupni, enotni organizaciji je naša moč. Kolikor moči bomo imeli, toliko pravic bomo dosegli. A neverjetni Tomaži so čakali na odrešenika in zares so ga pričakali. Prišel pa ni z neba ali priplul preko sirmih voda, nego pojavil se je z majhnim kadrom svojih pomočnikov naravnost v skupini delodajalcev. Vsi težki in dosedaj nerešljivi problemi bodo lahko namah rešeni, kajti, prosim vas, če je janski upravnik hkrati tudi delavski zaupnik, je to pač lahka stvar. Če smo n. pr. morali dosedaj čakati na kredit pri obratovodnih za nabavo živil v zadrugi do osmega v mesecu, ga bomo odšihdoh lahko dobili kadar in kolikor ga bomo hoteli. Eden od pričakujočih tomaževcev ga je dobil n. pr. že v maju za junij. Tako in podobno bo šlo tudi pri vseh ostalih križih in težavah. Nič več težav, prijatelji, nasprotno, povsem lahka stvar. Oh ti nesrečno delavstvo, ob vsakih voltivah si tuhtalo, ko ga bi si izvolilo iz svoje srede, da bi znal in hotel pravično zastopati tvoje interese, sedaj so ga našli oni, ki ne verujejo v lastno organizacijo. Toda ni sreče brez nesreče. Nesrečni spor radi prevelike soglasnosti z delodajalcem je bil vzrok, da g. Kališnik ni bil sprejet v Zvezo rudarjev. O odrešenju še ni govora. Za sedaj smo prišli iz dežja pod — kap in voda silno bije po naših glavah, a tomaževci bodrijo drug drugega, češ, vzdržati je treba, ker skoro se nam bodo odprla vrata in če se bodo odprla? Dragi čitatelji »Delavske Politike«, jaz Vam bom to takoj

Gibanje stavbinskega delavstva v Mariboru in okolici

Gibanje delavstva v stavbinski stroki ne more biti za poznavalca razmer nikakšno presenečenje, k večjemu, da je to delavstvo toliko časa potrpežljivo nosilo to breme bede in pomanjkanja. Tudi gg. stavbeniki sigurno niso presenečeni. Javnost, ki pozna razmere v tej stroki, sigurno simpatično spremlja opravičeno borbo tega delavstva, ki ne zahteva ničesar drugega kakor večji košček kruha. Da so to »pretirane zahteve«, si menda ne bo upal nihče trditi. Delavstvo te stroke nikoli ni bilo tako miuzerno plačano za svoje delo kakor sedaj. Ta stroka dela v letu le kvečjemu 8 mesecev, torej mora letno 4 mesece praznovati in bi vsled tega morali imeti delavci višje meze kakor ostalo delavstvo, ki dela skozi vse leto, da bi si mogli prištediti za oni čas, ko zanje ni zaposlitve. Sedanjih njihovih zaslužkov pa še za sproti ne zadostuje. Da je tako, je delavstvo precej samo krivo. Po svetovni vojni se je strnilo v svoji razredni strokovni organizaciji, katera mu je priborila dobro kolektivno pogodbo, ki bi še danes držala, če bi stavbinsko delavstvo ne zapustilo svoje strokovne organizacije ter s tem činom ne zapečatilo svojo žalostno usodo. Posledica je bila uvedba akordnega sistema, ki ga v stavbinski stroki nihče ni poznal in pričelo se je priganjaško delo za

— mizerne meze. Ni se več oziralo na to, kdo je izučen zidar ali tesar. S kmetov je privrelo v mesta polno zidarjev in tesarjev, ki so zamenjali plug in motiko z zidarskim orodjem. Te proletarce so stavbeniki po mili volji lahko izkoriščali. Sele, ko je bilo izkoriščanje do kraja dognato, so se tudi ti delavci zavedli. Organizirali so se in sedaj jim priporočamo samo to, da naj tudi po boju ostanejo zvesti organizaciji.

Marsikdo, ki išče ali želi stanovati v novo zgrajenih hišah, se čudi nad visokimi stanovanjskimi najemninami. Hišni posestnik trdi, da je graditev hiš zelo draga, stavbeniki pa trdijo, da so rešije tako visoke in da to podraži graditev hiš. Res pa je, da stavbeniki še nikoli niso imeli tako nizkih rešij, ker so plače delavcev tako sramotno nizke. Če plačajo hišni posestniki za zgradbe visoke cene, potem po nepotrebnem. Če pa stavbeniki, kakor trdijo, malo zaslužijo, potem so sami krivi, pa ne za to, ker so morda premalo reducirali meze svojemu delavstvu, temveč za to, ker so uganjali nelegalno konkurenco, predvsem tudi na račun stavbinskega delavstva.

Stavbinskemu delavstvu pa kličemo: strni se v svoji razredni organizaciji. — Brez razredne zavednosti in solidarnosti ter boja ni zmage!

Pavšaliranje nadur

V pravadah za plačilo nadurnega dela v smislu zakona o zaščiti delavcev podjetniki često odklanjajo plačilo z utemeljitvijo, da so se baje z delojemalcem pogodili tako, da je plačilo za nadure »pavšalirano«, t. j. da je plačilo za nadure že vsteto v plačani in dogovorjeni urni, tedenski, 14-dnevni ali mesečni mezi, oziroma plači. Delodajalci dostikrat dogovorijo z delojemalcem kak fiksen določen znesek, ki ga plačajo, za nadure naj si že potem uslužbenec opravlja kake nadure ali ne, veliko ali malo nadur, torej ne glede na število nadur.

Ali je takšna službena pogodba o nagrađi nadurnega dela veljavna ali ne?

Apelacijsko sodišče v Ljubljani, kot prizivno sodišče

je nedavno s svojo sodbo II Pl 274/35 v tem oziru izdalo sledečo važno principijelno odločbo:

»Prvo sodišče ugotavlja na podlagi izvedenih dokazov, da je obstajala med strankama pogodba glede pavšalne (povprečne) ali »poečez« plače za 8-urno in prekočasno delo. Sodišče zaključuje iz tega, da toženi s tem, da so bile tožnikove nadure plačane s pavšalno plačo, ni ravnal protizakonito, ker zakon o zaščiti delavcev dopušča pavšalno odškodnino nadurnega dela. Zakon o zaščiti delavcev ima glede plače za nadure jasno določbo §a 10, glasom katerega ima delodajalec vsako prekočasno delo plačevati najmanj 50 odst. višje od rednega. Na kakšen način naj

se plačajo te nadure, o tem zakon molči. Zato ni nikake zakonite zapreke proti sporazumnemu dogovoru med delodajalcem in delavcem, da se plača za nadure z zakonitim povškom vred vkalkulira (vstete) v dogovorjeno tedensko ali mesečno plačo. Pri tem se pa ne sme obiti obvezne določbe §a 10 cit. zakona.

Dogovor za pavšalno plačo za nadure je torej dopusten le, ako je obema strankama jasno, koliko znaša redni delovni čas, koliko tedenske ali mesečne plače odpade na vsako redno delovno uro, koliko nadur dnevno (tedensko ali mesečno) bo treba delati in kako se potem izračuna pavšalirana tedenska ali mesečna plača za redne delovne ure in za nadure s 50 odst. povškom.

Ako torej delavcu ni že vnaprej jasno, koliko nadur tedensko bo moral napraviti in ako se ni vpoštevalo 50 odst. povšek meze za nadure, potem je tak dogovor na pavšalno mesečno plačo za redne delovne ure in nadure le izigravanje določbe §a 10 zak. o zaščiti delavcev, ki je kaznjivo po §u 123/II cit. zakona in je torej tak dogovor ničen v smislu §a 879 o. d. z.

Ako se izkaže, da je obstajala med strankama popolna nejasnost glede števila tedenskih nadur in se v pavšalni plači ni vpoštevalo 50 odst. povška za nadure, potem bi bil tak dogovor v smislu gorenjih izjav naj neveljaven.«

Dr. R.

Sportna rubrika

Mariborski olimpijski dan je potekel v znamenju incidentov. Brez dvoma je to kolosalna propaganda za olimpijado, ki se bo v kratkem vršila v tretjem rajhu. Zdi se nam, da sodnik g. Schneller ne obvlada težjih tekem. Saj je prezrl kopico faulov, vratarja »Rapida« je čisto po nedolžnem izključil. Te »malenkosti« so privedle do tega, da je izgubil simpatije občinstva in nogometašev ter so se ga dejansko lotili. Po zadnji tekmi pa so pričeli pred oblačilnicami igralci sami med seboj obračunavati, katerim so neumorno pomagali pri tem junaskem delu tudi nekateri funkcionarji.

Odgovor S. K. »Amaterju«. Na dopis v »Slovenskem Narodu« z dne 6. t. m. radi pretepa na tekmi Svoboda : Amater v Zagorju to-le: Priznavamo, da je igra potekla do pretepa v najlepšem redu. Zahvala gre discipliniranim igralcem obeh klubov, razen kapetanu Amaterja, g. Šuštarju Robertu, ki je bil poleg sodnika največ kriv, da je prišlo do incidenta na tej tekmi. Nismo imeli namena da razglasimo ta incident po časopisih, kajti smatrali smo, da S. K. Amater spada pod okrilje delavskega sporta. Ker pa se sedaj hoče vse naprtiti Svobodi, smo primorani, da nekoliko podrobneje opišemo incident: V 17 minuti drugega polčasa žvižga sodnik kazenski strel proti Svobodi, zaradi neumestnega izraza igralca Svobode napram svojemu prednjemu igralcu. Publika si radi tega strela ni bila na jasnem, kajti mnogokrat je bil žvižgan prosti strel brez povoda. Zaradi tega je skočil na igrišče pred sodnika nek mesarski pomočnik iz Zagorja in ga napadel. Ko je to zapazil kapetan Amaterja, je takoj poklical na igrišče svojo publiko, ki je že med tekmo napadala igralce Svobode z raznimi psovki. Kakor da so njihovi drukarji komaj čakali, so udili na igrišče in začeli biti po igralcih Svobode. To je spravilo na noge tudi zagorsko publiko in začel se je pretep. Po končanem pretepu je že pri izhodu iz igrišča kapetan Amaterja napadel igralca Svobode in mu zadal hud udarec po obrazu tako, da je napaden iskal pomoči pri zdravniku. Zato mislimo, da bi bilo bolje za S. K. Amater, da bi o stvari molčal, ne pa zagovarjal po časopisu svoje nedisciplinirane igralce, ki so povrh tega še funkcionarji. Napaden sodnik pa prvič ni kos takim tekmam, drugič pa je član Amaterja. Za bodoče prosimo odbor Amaterja, da poduči svoje člane o disciplini, da ne bo delegat Svobode pri prihodu v Trbovlje dejansko napaden, kar se mu je že v Zagorju obljubljalo, kakor tudi ostalim članom in igralcem Svobode.

S. K. Svoboda. Zagorje ob Savi

Družinska hiša

in 1600 m² zemlje v Zg. Radvanju, Hostejeva ul. 29, poceni za prodaj.

sporočil. Do tega časa pa nas preveč ne zavidajte, kajti blagor pod kapom ni nič kaj prijeten, Organizirani trpin.

Črna pri Prevaljah

Članski sestanek »Vzajemnosti«. Za nedeljo, dne 14. junija ob 2. uri popoldne, sklicuje tukajšnja »Vzajemnost« svoj prvi članski sestanek v prostorih s. Franca Kneza-Krulca. Vsi člani in članice, kakor tudi ostalo delavstvo, predvsem delavska mladina, naj se sestanka udeleži in pristopita društvu ter tako postavi trdno podlago svoji kulturni organizaciji. Le delavske kulturne organizacije lahko nudijo delavcu izobrazbo in mu kažejo pot v boljšo bodočnost. V skupnosti je moč! — Družnost!

Zadoščanje za žalitev pokojnega s. Kolomana Wallischa je zahtevala pri sodišču vdova s. Pavla Wallisch od urednika krščansko-socialnega lista »Volksbote« v Trautenau, ki je objavil žaljiv članek proti pokojniku, ki ga je avstrijska oblast obesila 1934 ob februarskih dnevih. Urednik žalitve ni mogel opravičiti in je bil obsojen na globo 1000 Kč ali 14 dni zapora, stroške in objavo razsodbe.

Dober odgoj se pozna po diskretnemu, brezšumnemu in elegantnemu nastopu. Kulturni ljudje ne hodijo brez Palma gumijastih podpetnikov.

Vabilo na občni zbor »Ljudske tiskarne« d. d. v Mariboru

ki se bo vršil dne 27. junija 1936 ob 18. uri v sejni sobi Delavske zbornice, Maribor, Sodna ulica 9-I, s sledečim dnevnim redom:

1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora,
2. poročilo o bilanci,
3. poročilo nadzornega odbora,
4. glasovanje o bilanci in absolutorij,
5. volitev nadzornega odbora,
6. samostojni predlogi,
7. slučajnosti.

Izpisek iz družinskih pravil:

§ 26. Vsaka delnica daje pravico do enega glasu.

§ 27. Glasovalno pravico na občnem zboru imajo oni delničarji, ki so vpisani v delniško knjigo družbe.

§ 28. Občni zbor je sklepčen, če je zastopana na njem vsaj ena desetina vsega delniškega kapitala.

UPRAVNI SVET.

